

Handling 2026 nr 150

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 15 maj 2026 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26, i enlighet med bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas att gälla från och med den 1 januari 2027.
2. Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda OPF-KL 18, antagna av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25, upphör att gälla den 31 december 2026.
3. Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26 i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande antas att gälla från och med den 1 januari 2027.
4. Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar OPF-KL 18, antagna av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25 upphör att gälla den 31 december 2026.

Göteborg den 17 juni 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-05-15

Ärendenummer SLK-2025-00615

Handläggare

Johan Strömberg

Telefon: 031-368 05 91

E-post: johan.stromberg@stadshuset.goteborg.se

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26, i enlighet med bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas att gälla från och med den 1 januari 2027.
2. Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda OPF-KL 18, antagna av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25, upphör att gälla den 31 december 2026.
3. Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26 i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande antas att gälla från och med den 1 januari 2027.
4. Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar OPF-KL 18, antagna av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25 upphör att gälla den 31 december 2026.

Sammanfattning

Nuvarande bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda OPF-KL 18 antogs av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25. Till bestämmelserna antogs även tillämpningsanvisningar som tydliggör den praktiska tillämpningen av OPF-KL 18 samt Göteborgs Stads lokala beslut som avviker från bestämmelserna.

Den 19 december 2025 fattade styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beslut om att anta förslag till nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26). För att dessa nya bestämmelser ska gälla i Göteborgs Stad krävs ett lokalt antagande i kommunfullmäktige.

OPF-KR 26 innehåller en ny paragraf samt reviderade bestämmelser kring omställningsstödet. Avseende pensionsbestämmelser har OPF-KR 26 anpassats till att efterlikna det pensionsavtal som gäller för anställda i kommun och regionsektorn. Anpassningen avser höjda pensionsavgifter, sänkt ålder för tidigaste uttag av pensionsbehållning, möjlighet till att tidsbestämma utbetalningstid för pensionsbehållning samt en automatisering av utbetalning av pension vid en uppnådd ålder. I OPF-KR 26 har även sambobegreppet förtydligats avseende efterlevandeskydd samt familjeskydd vid en förtroendevalds dödsfall.

När SKR tidigare fattat beslut om revidering av omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda har Göteborgs Stad valt följa SKR:s rekommendation och antagit de nya bestämmelserna. Då OPF-KR 26 innehåller en ny paragraf samt reviderade bestämmelser föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige antar OPF-KR 26 med tillhörande tillämpningsanvisning i linje med SKR:s rekommendation.

Bedömning ur ekonomisk dimension

OPF-KR 26 innehåller höjda pensionsavgifter i jämförelse med OPF-KL 18.

Pensionsavgifter i OPF-KR 26 motsvarar de nivåer som gäller för det pensionsavtal som omfattar merparten av de anställda i kommun och region, AKAP-KR. För 2025 uppgick pensionsavgifterna för förtroendevalda som omfattas av OPF-KL 18 till cirka 2,5 mnkr. Stadsledningskontoret gör bedömningen att vid ett antagande av OPF-KR 26 kommer pensionsavgifterna för förtroendevalda att uppgå till cirka 3 mnkr.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda
OPF-KL 18
2. Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar OPF- KL18
3. Sammanfattning ändringar i OPF-KR 26 i jämförelse med OPF-KL18
4. Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda
OPF-KR 26
5. Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26

Beskrivning av ärendet

Den 19 december 2025 antog styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förslag till nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26). Då OPF-KR 26 innehåller en ny paragraf samt reviderade bestämmelser föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige antar OPF-KR 26 med tillhörande tillämpningsanvisning i linje med SKR:s rekommendation.

Gällande bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda OPF-KL 18 med tillhörande tillämpningsanvisningar antogs av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25.

Bestämmelserna i OPF-KR 26

Förtroendevaldas pensions- och omställningsbestämmelser har med tiden anpassats för att efterlikna de avtal som gäller för anställda inom kommun, region och anställda på arbetsmarknaden i övrigt. Utgångspunkter vid utformningen av pensions- och omställningsbestämmelserna är livsinkomstprincipen och arbetslinjen. Bestämmelserna ska underlätta och möjliggöra för förtroendevalda att förena arbetsliv och uppdrag. OPF-KR 26 innebär ingen förändring i dessa delar, utan är endast en revidering av tidigare bestämmelser.

OPF-KR 26 är utformat för tillämpning hos respektive kommun och region. För att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna. Till idag gällande OPF-KL 18 fanns en försäkringsteknisk bilaga med bland annat information om uppräknings av pensionsbehållningen. Denna bilaga till OPF-KR 26 har moderniserats och anpassats till en ökad medellivslängd och beskriver bland annat hur pensionsbehållningen ska räknas upp i högre åldrar.

Vilka förtroendevalda som omfattas

OPF-KR 26 gäller för förtroendevalda i Göteborgs Stad som tidigare omfattats av OPF-KL 18 och som inte avgått den 31 december 2026 eller tidigare. Förtroendevalda som avgår den 31 december 2026 eller tidigare omfattas av bestämmelserna i OPF-KL 18. Förtroendevalda som tillträder efter valet 2026 och som tidigare inte omfattas av Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF) eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda kommer att omfattas av OPF-KR 26.

Omställningsstöd, pensionsbestämmelser (som även inkluderar sjukpension och efterlevandeskydd) samt familjeskydd gäller för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (minst 40 procent eller mer).

Förtroendevalda med lägre grad av uppdrag (mindre än 40 procent) så kallade fritidspolitiker omfattas endast av avgiftsbestämd pensionsbehållning med tillhörande efterlevandeskydd. Styrelseledamöter i kommunala bolag omfattades inte av OPF-KL 18 och inte heller av OPF-KR 26.

Övergripande information om bestämmelserna och ändringarna

OPF-KR 26 är indelat i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser
2. Omställningsstöd

3. Pensionsbestämmelser
4. Familjeskydd.

OPF-KR 26 innehåller en ny paragraf avseende nekad rätt till omställningsstöd samt utökade möjligheter för tillgodoräkning av kvalifikationstid vid beräkning av omställningsstöd. Ekonomiskt omställningsstöd skall fortsatt samordnas med annan inkomst och i OPF-KR 26 skall samordning ske från år ett.

I OPF-KR 26 är avgiftsnivåerna höjda och motsvarar samma nivå som gäller för anställda i kommun och region tillhörande pensionsavtalet AKAP-KR. Samma gäller möjligheten till tidigaste uttag av pensionsbehållningen samt möjlighet till en tidsbestämd utbetalningstid av pensionsbehållningen.

Ett förtydligande avseende sambobegreppet har införts i OPF-KR 26 gällande efterlevandeskydd till pensionsbehållningen samt familjeskyddet vid den förtroendevaldes dödsfall.

Till bestämmelserna finns behov av en tillämpningsanvisning som tydliggör den praktiska hanteringen och innehåller tidigare lokala beslut gällande omställningsstöd som kompletterar bestämmelserna.

Nedan följer en ingående jämförelse och beskrivning av bestämmelserna OPF-KR 26 i förhållande till OPF-KL18 och därefter en beskrivning av föreslagen tillämpningsanvisning och de lokala beslut gällande omställningsstöd som tidigare fattats.

Kapitel 1 Inledande bestämmelser

I anslutning till att OPF-KL 26 antas ska en pensionsmyndighet utses.

Pensionsmyndighetens uppgift är att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26. Detta är ingen ändring i jämförelse med OPF-KL18. I samband med att Göteborgs Stad antog OPF-KL18 utsågs kommunstyrelsen till pensionsmyndighet.

Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

Bestämmelser om de olika omställningsstöden gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Omställningsstöd avser i första hand att öka möjligheterna för förtroendevalda att röra sig mellan arbetsliv och uppdragstid. Omställningsstöden ska kunna kombineras med lämpliga aktiva insatser för förtroendevald efter individuell prövning. Huvudprincipen är att samtliga omställningsstöd ska ses som tidsbegränsade stöd och förutsätter att den förtroendevalde aktivt verkar för att komma i annan försörjning.

Bestämmelser om omställningsstöd består av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

§ 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3–5

I OPF-KR 26 kapitel 2 har en ny paragraf tillförts: § 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3–5. Det innebär att kommunfullmäktige kan besluta om att inte bevilja omställningsstöd enligt §§3–5 till den förtroendevalde om denne har dömts för ett brott med en påföljd om 2 år fängelse och domen fått laga kraft.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevald som lämnar sina uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS (förnärvarande 69 år) har möjlighet till aktiva omställningsinsatser.

Aktiva omställningsinsatser i OPF-KR 26 är oförändrade jämfört med OPF-KL 18.

§§ 4–5 Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Nytt i OPF-KR 26 är tillgodoräknande av kvalificering tid hos annan uppdragsgivare (kommun, region eller kommunalförbund) när det gäller beräkning av ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd. För dessa omställningsstöd kan den förtroendevalde få tillgodoräkna sig tid hos annan uppdragsgivare som tillämpar OPF-KR 26 eller tidigare versioner av OPF-KR/KL om uppdraget innehafts i två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare.

Den förtroendevalde ansvarar för att vid ansökan begära att få tid hos annan uppdragsgivare tillgodoräknad samt styrka tidigare uppdrag. För att tid ska kunna tillgodoräknas krävs att den förtroendevalde inte tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren samt att tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Övriga delar i §§ 4–5 Ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd är oförändrade i OPF-KR 26 jämfört med OPF-KL 18.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt- och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4–5 ska samordnas med andra förvärvsinkomster. I OPF-KL 18 var det första året med utbetalning av omställningsstöd undantaget från samordning.

I OPF-KR 26 har begreppet inkomster förtydligats. Samtliga inkomster, med undantag från kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster. Utbetalning av omställningsstödet ska samordnas med annan förvärvsinkomst från första utbetalningen i OPF-KR 26. Möjlighet finns att undanta ett fribelopp vid samordning. Fribeloppets storlek motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp per månad.

OPF-KR 26 ger även möjlighet för den lokala pensionsmyndigheten att minska omställningsstödet om den förtroendevalde utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst.

Kapitel 3 Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna i OPF-KL 18 motsvarar i stora delar det tidigare tjänstepensionsavtal som gällde för anställda inom kommun och region AKAP-KL. År 2023 ändrades AKAP-KL till AKAP-KR för att då omfatta 90–92 procent av samtliga anställda i sektor. En skillnad i AKAP-KR mot tidigare pensionsavtal var ökade pensionsavsättningar.

Pensionsavgifterna i OPF-KR 26 är utformade för att efterlikna det idag gällande AKAP-KR.

På grund av de begränsningar som finns enligt inkomstskattelagen kan förtroendevald inte välja en placering av pensionsavgiften till en tjänstepensionsförsäkring. Pensionsavgiften läggs tills en pensionsbehållning som förvaltas hos Göteborgs Stad.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften i OPF-KR 26 är 6 procent (4,5 procent i OPF-KL 18) för pensionsgrundande inkomst upptill 7,5 inkomstbasbelopp. För pensionsgrundande inkomst som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp är pensionsavgiften 31,5 procent (30 procent i OPF-KL 18).

Om pensionsavgiften understiger 3 procent av årets inkomstbasbelopp utbetalas beloppet till den förtroendevalde som ej pensionsgrundande ersättning enligt OPF-KL 18 samt OPF-KR 26.

I OPF-KL 18 var lägsta belopp för utbetalning 200 kr som från 2019 räknas upp (indexerats) med förändring av inkomstbasbeloppet.

Enligt OPF-KR 26 är lägsta beloppet fastställt till 250 kr och indexering av beloppet är borttaget.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgifter för ett kalenderår avsätts årligen till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen indexerar årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet vilket förtydligas i OPF-KR 26.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning

Enligt nuvarande bestämmelser för förtroendevalda, OPF-KL 18, kan utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning ske som tidigast från den tidpunkt som den förtroendevalde kan få allmän pension utbetald. Utbetalning sker månadsvis så länge den förtroendevalde lever.

OPF-KL 18 kräver att den förtroendevalde aktivt behöver ansöka om ett uttag oavsett ålder. Någon form av automatiserad utbetalning finns inte.

För att efterlikna det pensionsavtal som gäller för anställda i kommun och regionsektorn så har tidpunkten för uttag av avgiftsbestämd pensionsbehållning sänkts i OPF-KR 26. Den tidigaste tidpunkten för utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning är från den tidigaste tidpunkt som allmän pension kan utbetalas minus två år. För närvarande innebär det samma månad den förtroendevalde fyller 62 år.

Den förtroendevalde kan även i samband med ansökan om uttag och efter särskild överenskommelse med pensionsmyndigheten välja en kortare utbetalningstid, dock som lägst 10 år enligt OPF-KR 26. Denna möjlighet fanns inte i OPF-KL 18.

I OPF-KR 26 har en automatisering införts vilket innebär följande: om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning inte har påbörjats eller ansökan om utbetalning inkommit vid den tidpunkt den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader (föfnärvarande 70 år) påbörjas en utbetalning av pensionsbehållningen vid denna tidpunkt.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning enligt § 6 utbetalas till efterlevande make eller maka, registrerad partner, sambo eller barn vid den förtroendevaldes dödsfall.

I efterlevandeskyddet OPF- KR 26 har definitionen av sambo förtydligats med hänvisning till sambolagen (2003:376).

Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

Familjeskydd gäller för förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (minst 40 procent) och riktar sig till efterlevande vuxen och barn upp till 18 år. Familjeskyddet efterliknar det familjeskydd som gäller för anställda inom kommun och region och som finns i tjänstepensionsavtalet AKAP-KR.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

I OPF-KR 26 förtydligas att ett familjeskydd kan utbetalas per avliden oavsett om den förtroendevalde hade flera uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyllde villkoren för familjeskydd.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Enligt OPF-KL 18 kan familjeskydd till efterlevande vuxen utbetalas till den förtroendevaldes make eller maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkt för dödsfallet.

Samma krets av efterlevande vuxen gäller i OPF-KR 26 där sambobegreppet har förtydligats.

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

- a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller
- b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar

Tillämpningsanvisningar togs fram i Göteborgs Stad då det fanns behov av att tydliggöra den praktiska tillämpningen av OPF-KL 18. Tillämpningsanvisningar innehåller även lokala beslut som kompletterar OPF-KL 18.

Detta behov kvarstår även vid antagande av OPF-KR 26.

Utgångspunkten för Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26 är nu gällande tillämpningsanvisningar som antogs av kommunfullmäktige den 28 april 2022 § 25. De ändringar som föreslås i tillämpningsanvisningarna är en följd av de nya bestämmelserna i OPF-KR 26 som redovisats enligt ovan. Bland annat har ett stycke lagts till i tillämpningsanvisning OPF-KR 26 som närmare beskriver tillämpningen av § 2 a Neka rätt till omställningsstöd §§ 3–5. Stadens lokala beslut som fanns med i tidigare tillämpningsanvisningar är oförändrade i den nya tillämpningsanvisningen och redovisas nedan:

- Har en förtroendevald möjlighet att gå tillbaka till ordinarie arbete på grund av att det finns en pågående tjänstledighet från ordinarie anställning upphör rätten till aktiva omställningsinsatser enligt tillämpningsanvisning i Göteborgs Stad.
- Beslut om kostnadsnivån för aktiva omställningsinsatser tas av respektive kommun och region. Kostnad för aktiva omställningsinsatser i Göteborgs Stad får uppgå till maximalt ett prisbasbelopp. Ett prisbasbelopp motsvarar 59 200 kronor i 2026 års nivå.

- I OPF-KR 26 finns möjlighet att ett fribelopp om en tolftefels prisbasbelopp per månad undantas från samordning av ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Göteborgs Stad undantar inte ett prisbasbelopp, utan all förvärvsinkomst ska samordnas med ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd från första utbetalningen.
- Om den förtroendevalde börjar att vara verksam i eget eller närståendes bolag ska det ekonomiska och förlängda ekonomiska omställningsstödet reduceras med 50 procent under resterande period som omställningsstödet ska utgå. Detta gäller oberoende av om, eller hur, eventuell ersättning uppbärs enligt Göteborgs Stads tillämpningsanvisning.
- Rätten till omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalda själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete. Enligt Göteborgs Stads tillämpningsanvisning följs detta upp genom att den förtroendevalda ska lämna en aktivitetsrapport till HR-direktören en gång per kvartal.

Stadsledningskontorets bedömning

SKR:s styrelse antog den 19 december 2025 nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd till förtroendevalda OPF-KR 26. När SKR tidigare fattat beslut om revidering av omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda har Göteborgs Stad valt följa SKR:s rekommendation och antagit de nya bestämmelserna. Då OPF-KR 26 innehåller en ny paragraf samt reviderade bestämmelser föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige antar OPF-KR 26 med tillhörande tillämpningsanvisning i linje med SKR:s rekommendation.

Stadsledningskontoret föreslår att OPF-KR 26 med tillämpningsanvisning, antas av kommunfullmäktige för att gälla från och med den 1 januari 2027.

Information har lämnats skriftligen till arvodesberedningen den 21 maj 2026.

För att hantera frågan om det finns någon risk för jäv, föreslås att OPF-KR 26 och tillhörande tillämpningsanvisning antas framåtriktat för de som kommer att vara förtroendevalda under nästa mandatperiod. Förtroendevald som avgår i samband med valet hösten 2026 omfattas av nuvarande avtal OPF-KL 18 och tillhörande tillämpningsanvisningar.

Lotta Sjöberg

Eva Hessman

HR- och kommunikationsdirektör

Stadsdirektör

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL18)

Allmänt om bestämmelserna

OPF-KL18 innehåller omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. § 1 kommunallagen. OPF-KL18 antas lokalt av fullmäktige inom kommun, landsting/region eller kommunalförbund.

OPF-KL18 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser

- Pensionsmyndighet
- Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

2. Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

3. Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd pensionsbehållning
- Sjukpension
- Efterlevandeskydd

4. Familjeskydd

Kapitel 1

Inledande bestämmelser

§ 1 Pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KL18 antas ska en pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KL18.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt, även förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder när han eller hon lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, landsting/region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent under de två första åren och med 60 procent under år tre. Det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

§ 6 Samordning

Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.

Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har förtroendevald erhållit omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd obehörigen eller med för högt belopp genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har förtroendevald i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket utbetalda beloppet återbetalas.

Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt, även förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd ålderspension
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4 – 9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid och som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller

föräldraledighet och på grund av sådan ledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 4,5 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 30 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 4,5 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 200 kr avseende ett kalenderår utbetalas inte. Från och med år 2019 uppräknas nivån 200 kr årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, landsting/region eller kommunalförbund, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, landsting/region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11.

Den förtroendevalde kan erbjudas möjlighet att välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis och tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad, och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten.

Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Avgiftsbestämd ålderspension kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag, förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligt framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal.

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, landsting/region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KL18 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar.

Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen och
- Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna

- b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp, det år dödsfallet inträffade, delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, landstinget/regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån, anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, landsting/region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

Bilaga - Vissa Förtydliganden till OPF-KL

1. Definition av förtroendevald enligt 4 kap 1 § kommunallagen

Med förtroendevalda avses i denna lag (kommunallagen) ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer.

Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund. Lag (2006:369).

2. Heltid och betydande del av heltid

Förtroendevald som fullgör uppdrag *på heltid eller på betydande del av heltid*. Vad som menas med betydande del av heltid är en tolkning av kommunallagen.

Kommunaldemokratiska kommittén ansåg i sitt betänkande (SOU 1982:5) att 40 %, motsvarande vad som gäller inom arbetslivet för sociala förmåner, borde vara en lägsta gräns, vilket också remissinstanserna ansåg. (I prop. 1982/83:97 tar departementschefen upp 40 % - gränsen endast i fråga om utfästelse om visstidspension).

3. Efterskydd

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag, förenat med pensionsrätt.

4. Pensionsbehållning

Pensionsbehållning enligt OPF-KL ska årligen omräknas med förändringen av inkomstbasbeloppet (IBB).

Om riksdagen eller regeringen beslutar om särskilda ekonomiska åtgärder som berör pensionsområdet, direkt eller indirekt, - t.ex. genom skattesystemet, eller vid omständigheter som ses som force majeure, ska avvikelser kunna göras från nedanstående normer.

Normer

Innan pension betalas ut

För tid innan den förtroendevaldes pensionsbehållning enligt OPF-KL börjar betalas ut ska pensionsbehållningen räknas upp för ett kalenderår (t) genom att multipliceras med kvoten av inkomstbasbeloppet (IBB) för kalenderåret ($t+1$) dividerat med inkomstbasbeloppet för kalenderåret (T). Uppräkning sker vid utgången av kalenderåret ($t+1$).

Börjar pensionsbehållningen betalas ut under kalenderåret ($t+1$) ska pensionsbehållningen istället räknas upp genom att multipliceras med en tolfedel av det enligt ovan beräknade värdet multiplicerat med antalet kalendermånader under kalenderåret ($t+1$) innan pensionsbehållningen börjar betalas ut. Uppräkningen sker vid utgången av den kalendermånad som närmast föregår den då pensionsbehållningen börjar betalas ut.

Då pension betalas ut

Pensionsbehållning enligt OPF-KL ska räknas om i samma grad som gällande IBB ändrats i förhållande till IBB för det kalenderår då pensionen började betalas ut.

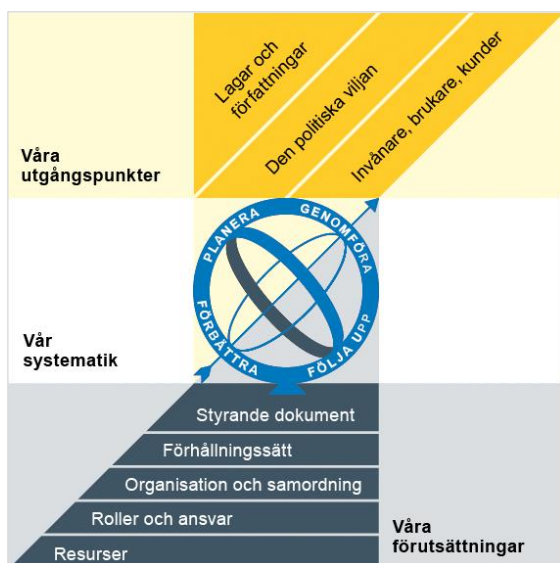
Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar OPF- KL18

Bestämmelser om omställningsstöd och pension
för förtroendevalda

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
► **Anvisning**
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Förtroendevalda

Diarienummer:
1507/21

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2022-04-28 § 25

Dokumentsort:
Anvisning

Giltighetstid:
Tills vidare

Senast reviderad:
Datum

Dokumentansvarig:
HR-direktör

Bilagor:
Bilagor

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna anvisning	4
Vem omfattas av anvisningen	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Tillämpningsanvisningar	5
Kapitel 1 Inledande bestämmelser	5
Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd	5
Aktiva omställningsinsatser	5
Ekonomiskt omställningsstöd	6
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd	7
Samordning med förvärvsinkomst	7
Uppgiftsskyldighet och aktivitetsrapport	7
Ansökan och utbetalning av ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd	8
Kapitel 3 Pensionsbestämmelser	8
Avgiftsbestämd pensionsbehållning	8
Sjukpension	9
Efterlevandeskydd	9
Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall	10
Rätt till familjeskydd	10
Familjeskydd till efterlevande vuxen och barn	10
Uppgiftsskyldighet	11

Inledning

Syftet med denna anvisning

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL18) behöver i vissa delar förtydligas med lokala tillämpningsanvisningar. I övrigt hänvisas till bestämmelserna i OPF-KL18.

Vem omfattas av anvisningen

OPF-KL18 gäller för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd gäller förtroendevalda som fullgör uppdrag hos kommun eller region, på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid. Betydande del av heltid anges till 40 procent vilket är en uttolkning kommunallagen 4 kapitlet 2§.

Betydande del av heltid motsvarar i procent av grundarvodet för heltidssysselsatt förtroendevald. *Se Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.* Heltidsförtroendevalda är kommunalråd eller annan förtroendevald som kommunfullmäktige beslutar ska anses vara förtroendevald med heltidsuppdrag.

Förtroendevalda med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas enbart av avgiftsbestämd pensionsbehållning och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller *inte* för förtroendevald som omfattas av PBF eller PRF-G. För dessa förtroendevalda fortsätter PBF eller PRF-G att gälla. Detta gäller enligt huvudregeln även om den förtroendevalda senare tillträder ett nytt uppdrag i Göteborgs Stad. För förtroendevald som omfattas av OPF-KL14 och som avgår 2022-12-31 eller tidigare, gäller bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda enligt OPF-KL14.

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag omfattas inte av OPF-KL18 i någon del. Om avvikelser görs bör det beaktas att aktiebolagslagen och kommunallagen utgör två helt separata regelverk och att pensionsmyndighetens verksamhet inte omfattar annat än uppdrag i kommun eller region.

Bakgrund

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL14) antogs av styrelsen för SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) den 20 oktober 2013. Syftet med bestämmelserna var att underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag. Bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner och regioner, liksom för anställda på arbetsmarknaden i övrigt. OPF-KL14 antogs av kommunfullmäktige i Göteborgs Stad den 9 oktober 2014 §17.

Den 14 september 2018 antog styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) *Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda* (OPF-KL18).

Utgångspunkten för OPF-KL18 har varit det nu gällande OPF-KL14. OPF-KL18 omfattar reviderade bestämmelser för förtroendevalda gällande omställning, pension och familjeskydd. Precis som OPF-KL14 är OPF-KL18 utformat för tillämpning hos respektive kommun och region och för att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna.

Koppling till andra styrande dokument

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL18).

Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.

Tillämpningsanvisningar

Tillämpningsanvisningar avseende OPF-KL18 gäller från och med 2023-01-01 och ersätter tillämpningsanvisning OPF-KL som antogs av Göteborgs Stads kommunstyrelsen 2018-09-19.

Göteborgs Stads tillämpningsanvisningar OPF-KL18 är dels ett förtydligande till OPF-KL18, dels lokala beslut. I övrigt hänvisas till bestämmelserna i OPF-KL18.

OPF-KL18 är indelad i fyra kapitel; inledande bestämmelser, bestämmelser om omställningsstöd samt familjeskydd.

Kapitel 1 Inledande bestämmelser

I anslutning till att OPF-KL18 antas ska en pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KL18. I Göteborgs Stad är kommunstyrelsen pensionsmyndighet. Kommunstyrelsen delegerar till kommunstyrelsens arbetsutskott som, efter beredning i arvodesberedningen, fattar beslut om tolkning och tillämpning i rörande bestämmelser i enskilda fall.

Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd

Bestämmelser om omställningsstöden består av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Aktiva omställningsinsatser

Aktiva omställningsinsatser gäller förtroendevald som har ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent och som lämnar sitt uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdrag. Förtroendevald får inte ha uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder när uppdraget/uppdragen lämnas.

Om den förtroendevalde har möjlighet att gå tillbaka till ordinarie arbete på grund av det finns en pågående tjänstledighet från ordinarie anställning upphör rätten till aktiva omställningsinsatser.

Blankett för ansökan om aktiva omställningsinsatser finns hos förvaltningsstaben på stadsledningskontoret. Ansökan ska lämnas av den förtroendevalde senast tre månader efter avgången från uppdraget. Den förtroendevalde anger själv, i den mån det är möjligt, vilken typ av aktiv omställningsinsats som önskas och ungefärlig kostnad för denna. Kostnaden för insatsen får uppgå till maximalt ett prisbasbelopp.

Beslut om aktiv omställningsinsats sker efter övervägande i varje enskilt fall, med beaktande av den förtroendevaldes individuella förutsättningar och behov. Göteborgs Stad kan komma att anlita Omställningsfonden i syfte att coacha och stärka förtroendevald mot arbetsmarknaden. Omställningsfonden (KOM-KR) är befintligt omställningsavtal som finns inom kommun och regionsektorn.

Göteborgs Stads HR-direktör beslutar på delegation om vilken aktiv insats som kan vara aktuell för att underlätta för den förtroendevalda att få ett arbete.

Ekonomiskt omställningsstöd

Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent och som lämnat sitt/sina uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid hos Göteborgs stad.

För varje år i uppdraget utbetalas ekonomiskt omställningsstöd i tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd kan utbetalas som längst under tre år dock längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Tid i uppdraget	Utbetalningstid
1 år	3 månader
2 år	6 månader
3 år	9 månader
4 år	12 månader – 1 år
5 år	15 månader
6 år	18 månader
7 år	21 månader
8 år	24 månader – 2 år
9 år	27 månader
10 år	30 månader
11 år	33 månader
12 år eller mer	36 månader – 3 år

Ekonomiskt omställningsstöd beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent de två första åren och med 60 procent under år tre.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt/sina uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid hos Göteborgs stad.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan sökas av och utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension när han eller hon lämnat sitt/sina uppdrag och i direkt anslutning. Dessutom ska den förtroendevalde fått ekonomiskt omställningsstöd utbetalt från avgångstidpunkten. Utbetalas ett år i taget, dock längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten.

Samordning med förvärvsinkomst

De ekonomiska omställningsstöden ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster år ett och framåt. Det innebär att omställningsstöden ska reduceras med den ersättning som förtroendevald uppbär på grund av anställning, uppdrag eller härmed jämförlig inkomst. Den förtroendevalde är skyldig att under den tid omställningsstöd utgår hålla HR-direktören på stadsledningskontoret kontinuerligt underrättad om inkomstförhållanden som kan föranleda avräkning.

Börjar den förtroendevalde vara verksam i eget eller närståendes bolag ska omställningsstödet reduceras med 50 procent under resterande period som omställningsstödet ska utgå. Detta gäller oberoende av om, eller hur, eventuell ersättning uppbärs.

Uppgiftsskyldighet och aktivitetsrapport

För att uppbära de ekonomiska omställningsstöden krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Den som har rätt till ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska lämna en aktivitetsrapport till HR-direktören en gång per kvartal. I rapporten redovisas vad den förtroendevalde gjort för att hitta egen försörjning.

Om inte den förtroendevalde sökt arbete i tillräcklig omfattning, inte tagit erbjudet arbete eller deltagit i planerad utbildning, kan det ekonomiska omställningsstödet upphöra och den förtroendevalde bli skyldig att återbetala hela eller delar av de ekonomiska omställningsstöden.

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som krävs för att kunna fastställa rätten till och beräkna de olika omställningsstöden.

Ansökan och utbetalning av ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Blankett för ansökan om ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd finns hos förvaltningsstaben hos stadsledningskontoret. Förtroendevald ska ansöka senast tre månader efter avgången från uppdraget/uppdragen. Ansökan om förlängt ekonomiskt omställningsstöd görs årligen. Avstår förtroendevald att ansöka om ekonomiskt och förlängt omställningsstöd kan förtroendevald inte senare inkomma med en ansökan och bli berättigad till ekonomiskt och förlängt omställningsstöd.

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad handlägger ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt stöd efter inkommen ansökan. Kostnader som uppstår i samband med de olika omställningsinsatserna belastar respektive nämnd.

Rätten att erhålla de ekonomiska omställningsstöden upphör om den förtroendevalde får uppdrag med sammanlagt minst 40 % hos kommun, region, kommunalförbund, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

Kapitel 3 Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna innehåller tre delar: Avgiftsbestämd pensionsbehållning, sjukpension samt efterlevandeskydd.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning

Avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda, även fritidspolitiker.

Pensionsgrundande utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar och vissa andra pensionsgrundande ersättningar. Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst, enligt nedanstående tabell.

Pensionsgrundande inkomst	Pensionsavgift
0–7,5 inkomstbasbelopp	4,5 %
7,5–30 inkomstbasbelopp	30 %

Efter det att den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder är pensionsavgiften 4,5 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten. För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, som fått avdrag från sitt arvode på grund av ledighet för t ex sjukdom eller föräldraledighet, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits. Utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst är inte pensionsgrundande till avgiftsbestämd ålderspension enligt OPF-KL18.

Pensionsavgiften beräknas varje kalenderårsskifte och avsätts årligen till en pensionsbehållning som förvaltas hos Göteborgs stad. Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från Göteborgs Stad endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar staden ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 200 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte. Från och med år 2019 uppräknas nivån årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet. År 2021 är lägsta belopp 211 kronor.

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension kan göras tidigast från den tidpunkt då allmän pension kan utbetalas. Avgiftsbestämd pension betalas ut månadsvis och livslångt. Den förtroendevalda kan välja utbetalning som ett engångsbelopp om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar utbetalas.

Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan senast tre månader före önskad utbetalning. Ansökan finns hos pensionsenheten på intraservice. Pensionen beräknas och betalas ut av den upphandlade pensionsadministratören efter begäran från Göteborgs Stad.

Sjukpension

Sjukpensionen gäller endast för förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid om 40%. För att få rätt till sjukpension gäller att förtroendevald får rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken samt befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpension beräknas på förtroendevalds genomsnittliga månadsarvodet kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som utbetalas till anställda enligt AGS-KL. Sjukpension utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget/uppdragen.

Under tid med sjukpension ska Göteborgs stad fortsätta att avsätta pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension.

Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken, upphör rätten till sjukpension.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Rätten till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag, förenat med pensionsrätt.

Blankett för ansökan om sjukpension finns hos pensionsenheten på intraservice. Ansökan skickas så snart det finns beslut om aktivitetsersättning eller sjukersättning. Detta beslut bifogas till ansökan.

Efterlevandeskydd

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd. Efterlevandeskydd gäller för samtliga förtroendevalda, dvs även fritidspolitiker. Förtroendevald kan välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

Är pensionsbehållningen under utbetalning och förtroendevald vid uttaget valt att ta bort efterlevandeskyddet, finns inte möjlighet till ytterligare utbetalning av pensionsbehållning/avgiftsbestämd ålderspension till efterlevande. Beloppets storlek bestäms av hur stor pensionsbehållningen är vid dödsfallet och om den avgiftsbestämda pensionen har börjat betalas ut till den förtroendevalde eller inte.

Vid förtroendevalds dödsfall betalas det sparade kapital som finns i pensionsbehållningen ut till i första hand make/maka, registrerad partner, sambo och i andra hand till barn. Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen.

Förtroendevalds efterlevande ska lämna skriftlig ansökan om efterlevandeskydd. Blankett för ansökan finns hos pensionsenheten på intraservice. Efterlevandeskydd betalas ut under fem år av den upphandlade pensionsadministratören efter begäran från Göteborgs stad. Efterlevandeskyddet kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

Familjeskydd utbetalas till efterlevande i samband med den förtroendevaldes dödsfall.

Rätt till familjeskydd

Familjeskydd gäller för förtroendevald som har ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid. Familjeskyddet omfattar även efterlevande till förtroendevald som erhåller sjukpension. Familjeskyddet gäller även i sex månader efter att förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag. Familjeskyddet gäller inte om den förtroendevalda genom anställning eller uppdrag har motsvarande skydd för efterlevande.

Familjeskydd till efterlevande vuxen och barn

Familjeskyddet till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner. Det månatliga förmånsbeloppet utbetalas under fem år. Månadsbeloppet som utbetalas är 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. 1,1 inkomstbasbelopp motsvarar 78 100 kronor år 2022, vilket är ett månatligt belopp på cirka 6 508 kronor.

Familjeskydd till den förtroendevaldes arvsberättigade barn utbetalas till och med månaden innan barnet fyller arton år. Om barnet studerar och är berättigad till barnpension enligt Socialförsäkringsbalken (SFB), utbetalas familjeskyddet som längst till och med juni månad det år barnet fyller 20 år.

Beloppet som utbetalas till efterlevande barn är 0,5 inkomstbasbelopp per barn delat med tolv. 0,5 inkomstbasbelopp motsvarar 35 500 kronor år 2022, vilket är ett månatligt belopp på cirka 2 958 kronor. Den sammanlagda månatliga förmånen för samtliga barn är maximalt 1,5 inkomstbasbelopp delat med tolv.

Under utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen och barn sker en årlig uppräknings med förändringen av prisbasbeloppet.

Förtroendevalds efterlevande ska lämna skriftlig ansökan om familjeskydd. Blankett för ansökan finns hos pensionsenheten på intraservice.

Uppgiftsskyldighet

För att rätten till förmån såsom sjukpension, efterlevandeskydd samt familjeskydd ska kunna bedömas är den förtroendevalde eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna uppgifter som pensionsmyndigheten begär samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalda från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Sammanfattning av ändringar i OPF-KR 26 i jämförelse med OPF-KL 18

	OPF-KL 18	OPF-KR 26
Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda		
§ 2 Omställningsstöd		§ 2a Neka rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5. Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd enligt §§ 3-5 i detta reglemente om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.
§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd		Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare.
§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd		Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare.
§ 6 Samordning	Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges. Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.	Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Samtliga inkomster, med undantag för kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster.

		Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp. Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller erhåller annan ersättning än förvärvsinkomst enligt första stycket, får den lokala pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som bedöms skälig.
Kapitel 3 Pensionsbestämmelser § 5 Pensionsavgifter	Pensionsavgiften är 4,5 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionsavgiften är 30 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 4,5 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten. Belopp understigande 200 kr avseende ett kalenderår utbetalas inte. Från och med år 2019 uppräknas nivån 200 kr årligen med förändringen av inkomstbasbeloppet.	Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.
§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension	Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis och tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad, och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten.	Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 6 sker månadsvis och livsvarigt. Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av

		pensionsbehållningen, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år. Utbetalning får tidigast påbörjas från den tidpunkt då den förtroendevalde enligt 58 kap. 1 § Socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt att ta ut allmän pension, minus två år. Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.
§ 11 Efterlevandeskydd	Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.	Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall. Anmärkningar Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen (2003:376).
Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall § 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall		För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.
§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen	Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.	Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/ maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet. Anmärkningar

		Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.
--	--	--

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

Allmänt om bestämmelserna

Ett förtroendeuppdrag utgör en viktig del av den demokratiska strukturen och medför behov av anpassade villkor. Enligt 4 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) avses med förtroendevald den som har valts till ett uppdrag av fullmäktige, nämnd eller annan kommunal myndighet.

Uppdraget utgör inte en anställning, och den förtroendevalde har därför inte ett anställningsförhållande med kommunen eller regionen. Arbetsrättslig lagstiftning som reglerar exempelvis arbetstid, semester och anställningsskydd är därmed inte tillämplig.

Eftersom ett anställningsförhållande inte föreligger kan den förtroendevalde inte omfattas av bestämmelserna om tjänstepension, då sådan pension enligt 28 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) endast får tryggas inom ramen för ett anställningsförhållande.

Förtroendeuppdraget innebär också att den förtroendevalde verkar i en miljö där olika samhällsintressen behöver balanseras. Det kan i vissa fall medföra en viss distans till den lokala arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund innehåller OPF-KR 26 bestämmelser om omställningsstöd, pensionsbestämmelser och familjeskydd för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Bestämmelserna antas lokalt av fullmäktige i kommun, region eller kommunalförbund och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald.

OPF-KR 26 indelas i fyra kapitel:

1. Inledande bestämmelser

- Lokal pensionsmyndighet
- Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

2. Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

3. Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd pensionsbehållning
- Sjukpension
- Efterlevandeskydd

4. Familjeskydd

- Familjeskydd till efterlevande vuxen
- Familjeskydd till efterlevande barn

Kapitel 1

Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 26 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Den förtroendevalde är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2

Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 2a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd enligt §§ 3-5 i detta reglemente om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.

Anmärkning

Avseende nekad rätt till omställningsstöd utifrån ej beviljad ansvarsfrihet, se anmärkning till § 2a (sid 12) i *Kommentar till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)*.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder när den förtroendevalde lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun, region och kommunalförbund har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva

omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den

förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av en heltid hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 6 Samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Samtliga inkomster, med undantag för kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster.

Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller erhåller annan ersättning än förvärvsinkomst enligt första stycket, får den lokala pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som bedöms skälig.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till samt beräkna omfattningen av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har en förtroendevald obehörigen eller med för högt belopp erhållit aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd till följd av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller annan omständighet, eller om den förtroendevalde

skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig, ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas. Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i nära anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevalde få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3

Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas för förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd pensionsbehållning
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd pensionsbehållning

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt §§ 4-9.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, motsvarande sammanlagt minst 40 procent av en heltid, som under ledighet till

följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap. 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB.

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före insjuknandetidpunkten enligt § 10. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där

den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11. Den förtroendevalde kan erbjudas möjlighet att välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 6 sker månadsvis och livsvarigt. Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av pensionsbehållningen, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Utbetalning får tidigast påbörjas från den tidpunkt då den förtroendevalde enligt 58 kap. 1 § Socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt att ta ut allmän pension, minus två år.

Ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pensionsbehållningen utbetald inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till

pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp återkrävas eller avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras på motsvarande sätt som i de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Anmärkningar

Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen (2003:376).

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligt framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal (2005:104).

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte

fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4

Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 26 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och
- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10,

rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/ maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

Anmärkningar

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde,

eller

b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt SFB.

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket FAL.

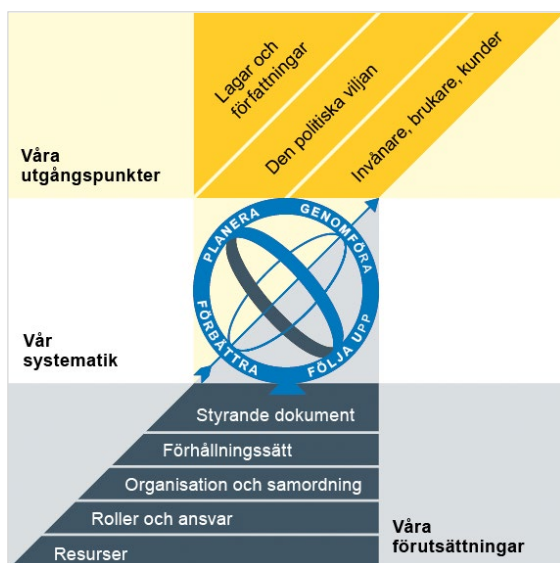
Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
► Anvisning
Rutin

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Förtroendevalda

Diarienummer:
SLK 2025–00615

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
Anvisning

Giltighetstid:
Tills vidare

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
HR-direktör

Bilagor:
[Bilagor]

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna anvisning	4
Vem omfattas av anvisningen	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Tillämpningsanvisning.....	5
Kapitel 1 Inledande bestämmelser	5
Kapitel 2 Inledande bestämmelser	5
Nekad rätt till omställningsstöd	6
Aktiva omställningsinsatser	6
Ekonomiskt omställningsstöd	7
Uppdrag hos tidigare uppdragsgivare.....	8
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd.....	8
Samordning med förvärvsinkomst	8
Uppgiftsskyldighet och aktivitetsrapport.....	9
Ansökan och utbetalning av ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd	9
Kapitel 3 Pensionsbestämmelser	9
Avgiftsbestämd pensionsbehållning	10
Sjukpension.....	10
Efterlevandeskydd.....	11
Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall	12
Rätt till familjeskydd.....	12
Familjeskydd till efterlevande vuxen och barn	12
Uppgiftsskyldighet.....	13

Inledning

Syftet med denna anvisning

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26 behöver i vissa delar förtydligas med lokala tillämpningsanvisningar. I övrigt hänvisas till bestämmelserna i OPF-KR 26.

Vem omfattas av anvisningen

Denna anvisning gäller för förtroendevalda som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen.

Omställningsstöd, pensionsbestämmelser samt familjeskydd gäller förtroendevalda som fullgör uppdrag hos kommun eller region, på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid. Betydande del av heltid anges till 40 procent vilket är en uttolkning av kommunallagen 4 kapitlet 2 §.

Heltidsförtroendevalda är kommunalråd eller annan förtroendevald som kommunfullmäktige beslutar ska anses vara förtroendevald med heltidsuppdrag.
Se Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.

Förtroendevalda med sammanlagda uppdrag under 40 procent omfattas enbart av avgiftsbestämd pensionsbehållning och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller *inte* för förtroendevald som omfattas av egenpension enligt Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF) eller tidigare bestämmelser. För dessa förtroendevalda fortsätter PBF eller tidigare bestämmelser att gälla. Detta gäller enligt huvudregeln även om den förtroendevalda senare tillträder ett nytt uppdrag i Göteborgs Stad. För förtroendevald som omfattas av OPF-KL 18 och som avgår 2026-12-31 eller tidigare, gäller bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda enligt OPF-KL 18.

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag omfattas inte av OPF-KR 26 i någon del. Om avvikelse görs bör det beaktas att aktiebolagslagen och kommunallagen utgör två helt separata regelverk och att pensionsmyndighetens verksamhet inte omfattar annat än uppdrag i kommun eller region.

Bakgrund

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL14) antogs av styrelsen för SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) den 20 oktober 2013.

Syftet med bestämmelserna var att underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag. Bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner och regioner, liksom för anställda på arbetsmarknaden i övrigt. OPF-KL14 antogs av kommunfullmäktige i den 9 oktober 2014 §17. I september 2018 reviderade styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) OPF-KL 14 till OPF-KL 18. Kommunfullmäktige antog OPF-KL 18 den 28 april 2022, § 25.

Den 19 december 2025 antog styrelsen för SKR nya förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26.

OPF-KR 26 omfattar reviderade bestämmelser för förtroendevalda gällande omställningsstöd, pension och familjeskydd. Precis som OPF-KL 18 är OPF-KR 26 utformat för tillämpning hos respektive kommun och region och för att äga giltighet krävs ett lokalt antagande av bestämmelserna.

Koppling till andra styrande dokument

- Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda OPF-KR 26
- Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.

Tillämpningsanvisning

Tillämpningsanvisning avseende OPF-KR 26 gäller från och med 2027-01-01 och ersätter tillämpningsanvisning OPF-KL 18 som antogs av kommunfullmäktige den 28 april 2022, §25.

Göteborgs Stads tillämpningsanvisning OPF-KR 26 är dels ett förtydligande till OPF-KR 26, dels lokala beslut. I övrigt hänvisas till bestämmelserna i OPF-KR 26.

OPF-KR 26 är indelad i fyra kapitel; inledande bestämmelser, bestämmelser om omställningsstöd samt familjeskydd.

Kapitel 1 Inledande bestämmelser

I anslutning till att OPF-KR 26 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26. I Göteborgs Stad är kommunstyrelsen pensionsmyndighet. Kommunstyrelsen delegerar till kommunstyrelsens arbetsutskott som, efter beredning i arvodesberedningen, fattar beslut om tolkning och tillämpning i rörande bestämmelser i enskilda fall.

Kapitel 2 Inledande bestämmelser

Bestämmelser om omställningsstöden består av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Nekad rätt till omställningsstöd

Rekommendationen är att rätten till omställningsstöd ska vara starkt skyddad och stå helt fri från otillbörlig påverkan. Det är inte tillåtet, varken direkt eller indirekt, att påverka en förtroendevalds tjänsteutövning, exempelvis genom att försöka få den förtroendevalde att fatta andra beslut eller kringgå regler genom utnyttjande av rätten till omställningsstöd.

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte har rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5, om det finns särskilt skäl i enlighet med 4 kap. 9 § kommunallagen. Sådant särskilt skäl föreligger om den förtroendevalde dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har vunnit laga kraft. Förtroendevald är skyldig att meddela lagakraftvunnen dom till den lokala pensionsmyndigheten.

Om den förtroendevalde genom lagakraftvunnen dom dömts till fängelse i lägst två år, ska utbetalt omställningsstöd återbetalas. Överenskommelse kan träffas om att utbetalning av stöd tills vidare ska anstå till dess att dom har meddelats och vunnit laga kraft. Bestämmelsen om nekad rätt till omställningsstöd syftar till att ge fullmäktige ett handlingsutrymme i sådana mycket särskilda fall.

Nekad rätt till omställningsstöd ställer höga krav på:

- att brott ska vara fastslaget genom dom som vunnit laga kraft.
- att beslut om nekad rätt till omställningsstöd ska föregås av beredning och att den förtroendevalde ska få möjlighet att yttra sig.
- att beslutet om nekad rätt till omställningsstöd kan överklagas enligt kommunallagen.

SKR:s anmärkning till § 2a

SKR har i en anmärkning till § 2 a tydliggjort förhållandet mellan nekad ansvarsfrihet och indraget omställningsstöd. SKR bedömer att det föreligger svårigheter att koppla en förtroendevalds rätt till omställningsstöd till nekad ansvarsfrihet. Detta gäller även i de fall ansvarsfrihet har nekats på grund av allvarliga brister i uppdraget, såsom ekonomiska oegentligheter, brottsliga handlingar av lägre grad eller andra betydande regelöverträdelser.

SKR:s bedömning är att det finns flera omständigheter som talar emot att nekad ansvarsfrihet ska kunna utgöra grund för nekad rätt till omställningsstöd.

Ansvarsprövningen innebär som huvudregel en kollektiv bedömning, vilket innebär att ett beslut om att inte bevilja ansvarsfrihet normalt omfattar samtliga ledamöter i det politiska organet. Det är således ovanligt att beslutet enbart riktas mot enskilda ledamöter.

SKR bedömer vidare att en ordning där nekad ansvarsfrihet leder till nekad rätt till omställningsstöd kan innebära risk för otillbörlig användning. En sådan bestämmelse skulle kunna komma att tillämpas av andra skäl än att hantera faktiska brister i uppdraget.

Aktiva omställningsinsatser

Aktiva omställningsinsatser gäller förtroendevald som har ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent och som lämnar sitt uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdrag. Förtroendevald får inte ha uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder när uppdraget/uppdragen lämnas.

Om den förtroendevalde har möjlighet att gå tillbaka till ordinarie arbete på grund av det finns en pågående tjänstledighet från ordinarie anställning upphör rätten till aktiva omställningsinsatser.

För blankett för ansökan om aktiva omställningsinsatser vänder sig den förtroendevalde till Stadsledningskontoret. Ansökan ska lämnas av den förtroendevalde till Stadsledningskontoret senast tre månader efter avgången från uppdraget. Den förtroendevalde anger själv, i den mån det är möjligt, vilken typ av aktiv omställningsinsats som önskas och ungefärlig kostnad för denna.

Kostnaden för insatsen får uppgå till maximalt ett prisbasbelopp.

Beslut om aktiv omställningsinsats sker efter övervägande i varje enskilt fall, med beaktande av den förtroendevaldes individuella förutsättningar och behov.

Göteborgs Stad kan komma att anlita Omställningsfonden i syfte att coacha och stärka förtroendevald mot arbetsmarknaden. Omställningsfonden (KOM-KR) är befintligt omställningsavtal som finns inom kommun och regionsektorn.

Göteborgs Stads HR-direktör beslutar på delegation om vilken aktiv insats som kan vara aktuell för att underlätta för den förtroendevalda att få ett arbete.

Ekonomiskt omställningsstöd

Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehått ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent och som lämnat sitt/sina uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid hos Göteborgs stad.

Vid eventuell bedömning av sammanhängande uppdragstid anses föräldraledighet, sjukdom och liknande inte bryta uppdragstiden. Tjänstledighet på egen begäran ligger dock inte till grund vid beräkning av sammanhängande tid.

För varje år i uppdraget utbetalas ekonomiskt omställningsstöd i tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd kan utbetalas som längst under tre år dock längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Tid i uppdraget	Utbetalningstid
Ja 01 år	3 månader
2 år	6 månader
3 år	9 månader
4 år	12 månader – 1 år
5 år	15 månader
6 år	18 månader
7 år	21 månader
8 år	24 månader – 2 år
9 år	27 månader
10 år	30 månader
11 år	33 månader
12 år	36 månader – 3 år

Ekonomiskt omställningsstöd beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent de två första åren och med 60 procent under år tre.

Uppdrag hos tidigare uppdragsgivare

I händelse av att förtroendevald går mellan uppdrag i kommun till region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26 (eller tidigare versioner av OPF-KL) kan tid hos annan uppdragsgivare tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid för ekonomiskt- och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

En förutsättning för tillgodoräkning är att det tidigare uppdraget innehafts inom två år före det pågående uppdraget. Den förtroendevalde ska i samband med ansökan om omställningsstöd begära tillgodoräkning av tid samt styrka att uppdrag innehaft hos annan uppdragsgivare med relevanta underlag. Tillgodoräkningen bör samfinansieras med den tidigare uppdragsgivaren.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt/sina uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid hos Göteborgs stad.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan sökas av och utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension när han eller hon lämnat sitt/sina uppdrag och i direkt anslutning. Dessutom ska den förtroendevalde fått ekonomiskt omställningsstöd utbetalt från avgångstidpunkten.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd beviljas ett år i taget, dock längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten.

Vid eventuell bedömning av sammanhängande uppdragstid anses föräldraledighet, sjukdom och liknande inte bryta uppdragstiden. Tjänstledighet på egen begäran ligger dock inte till grund vid beräkning av sammanhängande tid.

Samordning med förvärvsinkomst

De ekonomiska omställningsstöden ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster år ett och framåt. Det innebär att omställningsstöden ska reduceras med den ersättning som förtroendevald uppbär på grund av anställning, uppdrag eller härmed jämförlig inkomst.

Den förtroendevalde är skyldig att under den tid omställningsstöd utgår hålla HR-direktören på stadsledningskontoret kontinuerligt underrättad om inkomstförhållanden som kan föranleda avräkning.

Börjar den förtroendevalde vara verksam i eget eller närståendes bolag ska omställningsstödet reduceras med 50 procent under resterande period som

omställningsstödet ska utgå. Detta gäller oberoende av om, eller hur, eventuell ersättning uppbärs.

Uppgiftsskyldighet och aktivitetsrapport

För att uppbära de ekonomiska omställningsstöden krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Den som har rätt till ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska lämna en aktivitetsrapport till HR-direktören en gång per kvartal. I rapporten redovisas vad den förtroendevalde gjort för att hitta egen försörjning.

Om inte den förtroendevalde sökt arbete i tillräcklig omfattning, inte tagit erbjudet arbete eller deltagit i planerad utbildning, kan det ekonomiska omställningsstödet upphöra och den förtroendevalde bli skyldig att återbetala hela eller delar av de ekonomiska omställningsstöden.

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som krävs för att kunna fastställa rätten till och beräkna de olika omställningsstöden.

Ansökan och utbetalning av ekonomiskt och förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Blankett för ansökan om ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd finns på Stadsledningskontoret.

Förtroendevald ska ansöka senast tre månader efter avgången från uppdraget/uppdragen. Avstår förtroendevald att ansöka om ekonomiskt och förlängt omställningsstöd kan förtroendevald inte senare inkomma med en ansökan och bli berättigad till ekonomiskt och förlängt omställningsstöd.

Senare ansökan än tre månader kan beviljas i de fall förtroendevald inte har ansökt om omställningsstöd på grund av nytt uppdrag hos annan uppdragsgivare. I dessa fall gäller ansökan så väl tillgodoräknade av kvalificeringstid samt omställningsstöd.

Ansökan om förlängt ekonomiskt omställningsstöd görs årligen.

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad handlägger ekonomiskt omställningsstöd samt förlängt ekonomiskt stöd efter inkommen ansökan. Kostnader som uppstår i samband med de olika omställningsinsatserna belastar respektive nämnd.

Rätten att erhålla de ekonomiska omställningsstöden upphör om den förtroendevalde får uppdrag med sammanlagt minst 40 % hos kommun, region, kommunalförbund, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

Kapitel 3 Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna innehåller tre delar: Avgiftsbestämd pensionsbehållning, sjukpension samt efterlevandeskydd.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning

Avgiftsbestämd pensionsbehållning gäller för samtliga förtroendevalda, även fritidspolitiker.

Pensionsgrundande inkomst utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar och vissa andra pensionsgrundande ersättningar.

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst, enligt nedanstående tabell.

Pensionsgrundande inkomst	Pensionsavgift
0–7,5 inkomstbasbelopp	6 procent
7,5–30 inkomstbasbelopp	31,5 procent

Efter det att den förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten. För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, som fått avdrag från sitt arvode på grund av ledighet för t ex sjukdom eller föräldraledighet, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits. Utbetalad ersättning för förlorad arbetsförtjänst är inte pensionsgrundande till avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt OPF-KR 26.

Pensionsavgiften beräknas varje kalenderårsskifte och avsätts årligen till en pensionsbehållning som förvaltas hos Göteborgs stad. Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från Göteborgs Stad endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar staden ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning kan göras tidigast från den tidpunkt då allmän pension kan utbetalas, minus 2 år. Avgiftsbestämd pension betalas ut månadsvis och livslångt. Den förtroendevalde kan, i samband med ansökan, välja en kortare utbetalningstid, dock som lägst 10 år. Den förtroendevalda kan välja utbetalning som ett engångsbelopp om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar utbetalas.

Förtroendevald ska lämna skriftlig ansökan senast tre månader före önskad utbetalning. Ansökan finns hos pensionsenheten på Intraservice. Pensionen beräknas och betalas ut av den upphandlade pensionsadministratören efter begäran från Göteborgs Stad.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till Intraservice vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Sjukpension

Sjukpensionen gäller endast för förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid om 40%. För att få rätt till sjukpension gäller att förtroendevald får rätt till

sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken samt befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpension beräknas på förtroendevalds genomsnittliga månadsarvodet kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som utbetalas till anställda enligt AGS-KL. Sjukpension utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget/uppdragen.

Under tid med sjukpension ska Göteborgs stad fortsätta att avsätta pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension.

Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken, upphör rätten till sjukpension.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Rätten till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag, förenat med pensionsrätt.

Blankett för ansökan om sjukpension finns hos pensionsenheten på Intraservice. Ansökan skickas så snart det finns beslut om aktivitetsersättning eller sjukersättning. Detta beslut bifogas till ansökan.

Efterlevandeskydd

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd. Efterlevandeskydd gäller för samtliga förtroendevalda, dvs även fritidspolitiker. Förtroendevald kan välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

Är pensionsbehållningen under utbetalning och förtroendevald vid uttaget valt att ta bort efterlevandeskyddet, finns ingen möjlighet till utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning till efterlevande.

Beloppets storlek bestäms av hur stor pensionsbehållningen är vid dödsfallet och om den avgiftsbestämda pensionen har börjat betalas ut till den förtroendevalde eller inte.

Vid förtroendevalds dödsfall med efterlevandeskydd betalas det kvarvarande kapital som finns i pensionsbehållningen ut i fem år till i första hand make/maka, registrerad partner, sambo och i andra hand till barn. Avseende definitionen av sambo i efterlevandeskyddet hänvisas till sambolagen (2003:376). Med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.

Förtroendevalds efterlevande ska lämna skriftlig ansökan om efterlevandeskydd. Blankett för ansökan finns hos pensionsenheten på Intraservice. Efterlevandeskydd betalas ut under fem år av den upphandlade pensionsadministratören efter begäran från Göteborgs stad. Efterlevandeskyddet kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

Familjeskydd utbetalas till efterlevande i samband med den förtroendevaldes dödsfall.

Rätt till familjeskydd

Rätt till familjeskydd

Familjeskydd gäller för förtroendevald som har ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid. Familjeskyddet omfattar även efterlevande till förtroendevald som erhåller sjukpension. Familjeskyddet gäller även i sex månader efter att förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag. Familjeskyddet gäller inte om den förtroendevalda genom anställning eller uppdrag har motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

Familjeskydd till efterlevande vuxen och barn

Familjeskyddet till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make, maka, sambo och registrerad partner. Med sambo i familjeskyddet avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

- a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller
- b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

Det månatliga förmånsbeloppet utbetalas under fem år. Månadsbeloppet som utbetalas är 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv.

- Exempel: 1,1 inkomstbasbelopp motsvarar 91 740 kronor 2026, vilket är ett månatligt belopp på cirka 7 645 kronor.

Familjeskydd till den förtroendevaldes arvsberättigade barn utbetalas till och med månaden innan barnet fyller arton år. Om barnet studerar och är berättigad till barnpension enligt socialförsäkringsbalken, utbetalas familjeskyddet som längst till och med juni månad det år barnet fyller 20 år.

Beloppet som utbetalas till efterlevande barn är 0,5 inkomstbasbelopp per barn delat med tolv.

- Exempel: 0,5 inkomstbasbelopp motsvarar 41 700 kronor år 2026, vilket är ett månatligt belopp på cirka 3 475 kronor. Den sammanlagda månatliga förmånen för samtliga barn är maximalt 1,5 inkomstbasbelopp delat med tolv.

Under utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen och barn sker en årlig uppräknings med förändringen av prisbasbeloppet.

Förtroendevalds efterlevande ska lämna skriftlig ansökan om familjeskydd. Blankett för ansökan finns hos pensionsenheten på Intraservice.

Uppgiftsskyldighet

För att rätten till förmån såsom sjukpension, efterlevandeskydd samt familjeskydd ska kunna bedömas är den förtroendevalde eller hans eller hennes efterlevande skyldig att lämna uppgifter som pensionsmyndigheten begär samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalda från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.